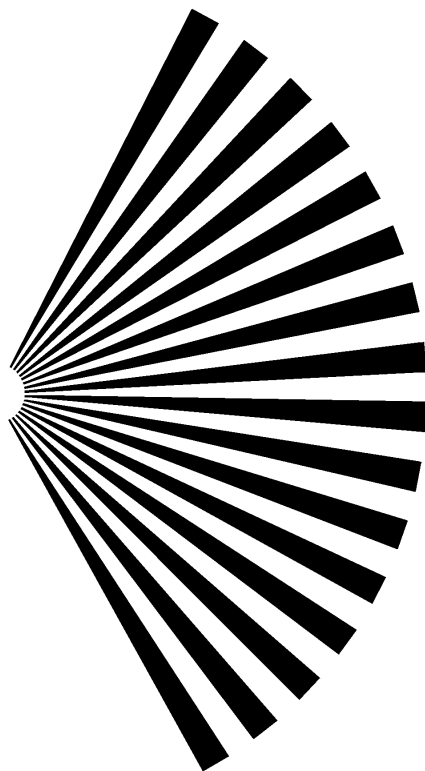

KNIHOVNA AV ČR
115 22 Praha 1, Národní 3

---

informace

4/2005

KNIHOVNA
Akademie věd České republiky

INFORMACE

è. 4 / 2005

Praha, prosinec 2005

Obsah

Úvodem	5
Konference „European Conference on Digital Libraries“ ve Vídni a „Building the Info Grid“ v Kodani <i>Martin Lboták</i>	7
7. systémový seminář „Olybris“ na řeckém ostrově Kos <i>Martin Lboták</i>	12
29. seminář ELAG „Open Access“ v Ženevě <i>Zdeněk Tichý</i>	15
Národní kongres Spolku francouzských knihovníků v Grenoblu <i>Jarmila Burgetová</i>	17
Knihovnický a informační kongres IFLA v Oslo <i>Jarmila Burgetová</i>	19
16. konference Mezinárodního sdružení uživatelů systému ALEPH v Londýně <i>Zdeňka Chmelařová</i>	22
9. mezinárodní konference IFLA o meziknihovních službách v Tallinu <i>Michaela Vrběcká</i>	26
Mezinárodní konference „Budoucnost knihoven a knihovníků“ v Budapešti <i>Jarmila Burgetová</i>	29
Online Information London 2005 <i>Martin Lboták</i>	31
Krátké zprávy	33
Co se chystá	38
Po uzávěrce	41

ÚVODEM

Již po třetí věnujeme závěrečné číslo daného ročníku **INFORMACÍ** zahraničním zkušenostem a mezinárodní spolupráci. Zatímco poprvé v roce 2002 jsme referovali o stěžejních světových a evropských knihovnických a informačních asociacích a institucích, v roce 2004 – po vstupu České republiky do Evropské unie – šlo už o vlastní poznatky a zkušenosti z mezinárodních akcí a konferencí.

V této praxi pokračujeme i v dnešním čísle. Jeho obsah je velice pestrý. Je to tím, že máme daleko více příležitostí vycestovat, dostáváme daleko více pozvání k účasti na nejrozličnějších evropských či dokonce světových akcích v oboru knihovnictví a informační vědy. To, co bylo donedávna výsadou ředitelů či čelných pracovníků knihoven, stává se pomalu samozřejmostí i pro řadové pracovníky. Podmínkou účasti na zahraničních akcích je ovšem vysoká odborná úroveň a také dobrá vybavenost znalostmi cizích jazyků.

Príspevky jsou v tomto čísle uspořádány chronologicky – podle data konání jednotlivých konferencí a seminářů. Pestrost obsahu, o níž už byla zmínka, poněkud brání jinému – např. tematickému – uspořádání. Vedle obecně známých akcí, o nichž je referováno, např. kongresy IFLA či ABF nebo Online Information v Londýně, chceme seznámit kolegyně a kolegy – čtenáře **INFORMACÍ** – s událostmi, které jsou nám z odborného tisku méně známé, ale zajímavé. Na své si tentokrát přijdou hlavně zájemci o žhavé novinky v informačních technologiích a v digitalizaci informačních zdrojů. Mám na mysli obě konference o digitálních knihovnách ve Vídni a v Kodani, setkání uživatelů ALEPH v Londýně nebo semináře ELAG v Ženevě a Olybris na řeckém ostrově Kos.

Číslo jsme doplnili krátkými zprávami o vybraných událostech v zahraničí, využili jsme pro tento účel také novinky ze zahraničního knihovnictví, jak je pečlivě zachycují „Aktuality ze světa“ na webu SKIP. V rubrice Co se chystá uvádíme přehled stěžejních akcí, které se budou konat v prvním pololetí 2006.

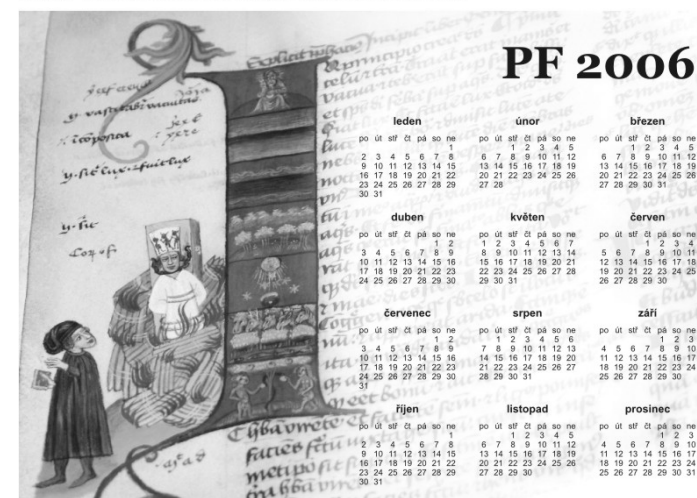
Na prahu roku 2006 přejeme všem hodně úspěchů, zdraví a pohody.

*Jarmila Burgetová za redakci **INFORMACÍ***

Veselé Vánoce a šťastný nový rok

Merry Christmas and Happy New Year

Frohe Weihnachten und ein glückliches neues Jahr

Knihovna Akademie věd ČR

Main Library of the Academy of Sciences of the Czech Republic

Die Hauptbibliothek der Akademie der Wissenschaften der Tschechischen Republik

Národní 3 – 115 22 Praha 1 – www.lib.cas.cz

Konference „European Conference on Digital Libraries“ ve Vídni a „Building the Info Grid“ v Kodani

---

V roce 2005 se konaly dvě významné akce zaměřené na problematiku digitálních knihoven – „European Conference on Digital Libraries“ (Vienna) a „Building the Info Grid“ (Copenhagen). V září (18. 9.–23. 9.) to byl ve Vídni 9. ročník konference s názvem „European Conference on Research and Advanced Technology for Digital Libraries“ (ECDL) a o několik dní později (26. 9.–27. 9.) pořádalo v Kodani sdružení DEFF – Denmark's Electronic Research Library dvoudenní seminář s názvem „Building the Info Grid“.

Vzhledem k tomu, že Knihovna AV ČR provozuje digitalizační pracoviště, vytváří digitální knihovnu a řeší dva projekty s touto problematikou – „Digitální knihovna AV ČR“ a „DML-CZ: Česká digitální matematická knihovna“, měla na obou akcích svého zástupce.

Konferenci ECDL <http://www.ecdl2005.org> pořádaly společně Vienna University of Technology (VUT), Austrian National Library (ÖNB) a Austrian Computer Society (OCG). Pro místo konání byly zvoleny prostory VUT. Generálním předsedou konference byl Min Tjoa (VUT), programovými předsedy byli Andreas Rauber (VUT) a Stavros Christodoulakis z Technical University of Crete, Greece.

Konference nabídla velmi kvalitní a obsáhlý program. Začínal v neděli 18. 9. sadou šesti „tutorialů“¹, které pokrývaly všeobecné koncepty digitálních knihoven (DL), kontextově rozšířené služby DL, tezaury a ontologie v DL, budování DL s Greenstone a DL standardy pro interoperabilitu. Další tři dny následovala hlavní část konference, přičemž v pondělí a v úterý končil nabitý program až v 18:30. O pečlivém výběru příspěvků svědčí i to, že programový výbor se skládal z 90 odborníků z celého světa, kteří rozhodovali o jejich přijetí a zařazení do hlavního programu konference, případně na postery. Pouze 32% z celkového počtu doručených bylo přijato k prezentaci v jedné ze dvou paralelních sekcí.

---

¹ Tutorial = výukový program, cvičení či univerzitní seminář, konzultace vedená tutorem

V prvním klíčovém projevu (keynote) „Plenty of Room at the Bottom? Personal Digital Libraries and Collections“ hovořil Neil Beagrie (British Library / Joint Information System Council (JISC) Partnership Manager) o potenciálu osobních digitálních knihoven. V současné době má v podstatě každý možnost vytvářet velké množství digitálního materiálu zahrnujícího text, mluvenou řeč, hudbu, obrázky a video pro různé účely využití, ať již pro osobní potřeby, pro sdílení v menší skupině nebo pro publikování. Z toho vyplývá velký potenciál pro rozvoj personálních informačních systémů, jejichž základem budou digitální knihovny. Neil Beagrie publikoval tento příspěvek také jako článek v elektronickém časopise D-Lib Magazine

<http://www.dlib.org/dlib/june05/beagrie/06beagrie.html>

V druhém klíčovém projevu hovořil Erich Neuhold z Vienna University of Technology, který pokračoval v tomto tématu a poukázal na budoucí směry vývoje digitálních knihoven. Zaměřil se zejména na možnosti, které přináší propojení digitálních knihoven, peer-to-peer a GRID² technologií.

V dalším programu se kromě jednotlivých příspěvků objevily také dvě panelové diskuze. V první z nich Donatella Castelli řešila se skupinou vybraných odborníků – účastníků panelu – klíčovou otázku, zda propojení digitálních knihoven s GRIDy bude „peklem nebo rájem“. Diskutující formulovali GRID jako „finančně efektivní distribuovaný počítačový model sloužící ke sdílení existujících zdrojů nejlepší možnou cestou“. GRID by měl poskytovat část funkcionality potřebné pro kontrolované sdílení, digitální knihovna by se měla starat o zbytek. V druhém panelu hledala mezi zúčastněnými Tamara Sumner odpověď na otázku, zda eScience potřebuje digitální knihovny. Poster session představila různé projekty, demoverze a výzkumné aktivity v oblasti digitálních knihoven, mimo jiné DELOS Network of Excellence Consortium on Digital Libraries <http://www.delos.info/>.

---

² GRID – v počítačové terminologii znamená soustavu propojených počítačů, případně diskových polí za účelem poskytnutí velkého výpočetního výkonu (případně služeb) nad velkým množstvím dat

Po hlavním programu konference se konaly po 2 dny následující workshopy:

HDL 2005: 3rd Workshop on Digital Libraries in Health Care – A. Adams and P. Kostkova
<http://www.soi.city.ac.uk/~patty/HDL.2005/HDL%202005%20Workshop%20Top.html>

NKOS 2005: 4th NKOS Workshop on Mapping Knowledge Organisation Systems – D. Tudhope and M. Lykke Nielsen
<http://www2.db.dk/nkos2005/>

IWAW 2005: 5th International Workshop on Web Archiving and Digital Preservation – J. Masanes, A. Rauber
<http://www.iwaw.net/05/>

CLEF 2005: 2005 Workshop of the Cross-Language Evaluation Forum – Carol Peters – ISTI-CNR
<http://clef.isti.cnr.it/>

Konference ECDL 2005 měla vysokou úroveň, co se organizace i odbornosti týče. Věřme, že stejně tak tomu bude i v roce 2006, kdy se bude 10. výroční konference ECDL <http://www.ecdl2006.org/> konat ve španělském Alicante ve dnech 17.–24. září.

* * *

Sdružení DEFF (<http://www.deff.dk/default.aspx?lang=english>) – Denmark's Electronic Research Library – reprezentované Danish National Library Authority, the Ministry of Culture, Ministry of Science, Technology and Innovation and Ministry of Education – uspořádalo jak bylo uvedeno koncem září 2005 v Kodani dvoudenní seminář s názvem „BUILDING THE INFO GRID“ Digital Library Technologies and Services – Trends and Perspectives“ <http://seminar.deff.dk/> Organizátorům se podařilo sestavit atraktivní program s fundovanými řečníky, který přilákal 240 delegátů ze 17 zemí.

Úvodní téma semináře znělo: „Global, national, local – collaboration and/or competition?“ (Globální, národní, lokální – spolupráce a/anebo soupeření?) V prvním klíčovém referátu „Searching Scholarly Literature: A Google Scholar Perspective“ hovořil Distinguished Engineer z Googlu Anurag Acharya o tom, jak Google Scholar <http://scholar.google.com/> vyhledává a prezentuje vědecké informace, proč do těchto aktivit vkládá své úsilí a jak spolupracuje s knihovnami, aby zvýšil dostupnost jejich rozsáhlých sbírek. Cílem Google Scholar je vybudovat nejlepší možný vyhledávací nástroj k vyhledávání vědeckých informací, pokrývající všechny obory, zdroje, jazyky a údobí. Druhým cílem je zajistit jednoduchost jeho použití. Preferovaná forma obsahu jsou plné texty. Ty jsou ovšem v současné době pouze zlomkem celkového obsahu, takže nejčastěji jsou k dispozici pouze metadata. Zároveň chce Google zajistit celosvětovou dostupnost pro všechny výzkumné pracovníky (a nejen pro ně). Kdokoli a kdekoli by měl najít materiál pro svůj výzkum. Systém se snaží o obdobný popis a ranking, jaké používají sami výzkumní pracovníci, tedy kdo byl autor, kdo vydavatel, kolikrát byl článek citován a kým. Jedná se o dlouhodobý úkol, zatím je přístupný pouze zlomek z celkového počtu vědeckých prací. Identifikování duplikací a standardizování zápisu citací je poměrně složitá otázka, které by se řešila mnohem lépe, pokud by se vědci již v minulosti shodli na společných standardech zápisu. Google Scholar se také snaží různými způsoby pomoci uživatelům najít potřebné zdroje v bohatství, které se skrývá v jejich knihovnách. Nabízí odkaz na link server SFX u příslušných spolupracujících knihoven, používá Open WorldCat³ k nalezení nejbližších knihoven s daným exemplářem, případně rozšiřuje knihovní interface o Google Search. Google nemá plány službu zpoplatňovat, zisk chce generovat prostřednictvím reklamy.

Druhé nosné téma semináře bylo „Service oriented architectures – the framework of the GRID?“ (Architektury orientované na služby – rámec pro GRID?) Peter Brantley, Director of Technology v California Digital Library, navrhl všeobecný scénář pro budování informačního GRIDu z perspektivy knihoven. Zaměřil se především na vývoj služeb namísto vývoje knihoven s ohledem na digitální knihovny a s tím

³ Open WorldCat = největší světová bibliografická databáze soustřeďující údaje z katalogů tisíců knihoven spolupracujících s OCLC

související témata. Tvrdí, že knihovny se musí radikálně změnit, zapojit se do open source komunity a vyvíjet architektury orientované na služby (service oriented architectures – SOA) a ne pouze vytvářet digitální síla. Sandy Payette, Researcher and Fedora Project co-director, v Cornell Information Science prezentovala open source software Fedora <http://www.fedora.info/>, určený pro digitální archivy a knihovny (repository) jako základní jádro pro SOA. Systém dokáže reprezentovat v podstatě libovolné struktury dat, dodržuje řadu technologických standardů, zajišťujících interoperabilitu, tzn. vzájemné sdílení dat, a umožňuje poskytovat řadu služeb nad těmito daty. Systém Fedora v současné době zvládne provoz až s 10 milióny dokumentů. Na adrese <http://www.cs.cornell.edu/payette/> je více informací o práci lektorky a odkazy na autorčiny články a prezentace. Carl Lagoze, Senior Research Associate v Cornell Information Science hovořil o zkušenostech z projektu National Science Digital Library s cca 1 miliónem záznamů, podporovaném US National Science Foundation, založeném na systému Fedora. Následně Herbert Van de Sompel z Los Alamos National Laboratory popsal projekt aDORe, který podporuje OAI standardy (<http://www.openarchives.org/>). O objektech v digitálních knihovnách a archivech je třeba uvažovat jako o složených objektech, jejichž součástí jsou jak metadata, tak i obsah. Složený objekt se dále může skládat z dalších složených objektů. Je k dispozici několik formátů složených objektů: MPEG21 DIDL, METS, IMS/CP, RDF. Všechny mohou být sklíženy OAI harvesterem. OAI komunita zatím všeobecně podporuje jednoduchý formát Dublin Core, pokud se však budeme chtít posunout dále, bude třeba dosáhnout dohody na dalších formátech. Herbert Van de Sompel spolupracuje s Cornell Information Science na projektu Pathways, který by měl dospět k vývoji všeobecně aplikovatelných modelů a protokolů na podporu vysoce distribuovaných interoperabilních vědeckých komunikačních systémů.

Třetí téma semináře znělo: „Identity and Rights Management: Single Sign-on to the GRID?“ (Řízení práv a identity: jednotné přihlášení do GRIDu? V tomto posledním tématu semináře byly vneseny otázky týkající se identifikace uživatelů a jejich práv, tj. autentizace (ověření) a autorizace, což je samozřejmě v síti distribuovaných systémů založených na SOA úkol nelehký, ale je nutné jej uspokojivě řešit. Peter Brantley ve svém druhém příspěvku prezentoval v tomto směru slibnou

technologie Shibboleth <http://shibboleth.internet2.edu/> vyvinutou v rámci projektu Internet2, na kterém participovalo více než 200 amerických univerzit a dalších institucí. O dalších implementacích technologie Shibboleth a alternativních řešení hovořili John Paschoud z London School of Economics, Terry Morrow z Joint Information Systems Committee a Arne Sorensen z DEFF.

Většina příspěvků z tohoto semináře je i s abstrakty a profesním CV autorů umístěna na <http://seminar.deff.dk/index.php?content=speakers>.

Martin Lhoták

Olybris – systémový seminář Ex Libris 2005

V pořadí již sedmý seminář dodavatele systému Aleph 500 se konal 17.–22. dubna 2005 v International Convention Center na řeckém ostrově Kos. Z České republiky se jej zúčastnilo celkem 10 zástupců z těchto institucí: Knihovna AV ČR, Národní knihovna ČR, Vědecká knihovna Olomouc, Státní technická knihovna, Ústav výpočetní techniky UK a Vysoká škola ekonomická Praha. Dle údajů Ex Libris se jednalo o dosud největší seminář, měl 288 účastníků z 35 zemí společně s 46 zaměstnanci Ex Libris. Zaznělo na něm 91 příspěvků pokrývajících detailně různé aspekty produktů Ex Libris – ALEPH, MetaLib, SFX, DigTool a Verde, s cílem pomoci uživatelům je optimalizovat a co nejlépe využít jejich možností. Byly představeny záměry týkající se vylepšení funkčnosti stávajících produktů a také nové projekty plánované do budoucna.

Seminář se skládal ze čtyř a v určitých časech až z pěti paralelních sekcí. Zaměření sekcí se většinou lišilo. Souběžně zaznívaly příspěvky o různých produktech, v případě ALEPHu pak například příspěvky na jedné straně zaměřené na problematiku katalogu, na straně druhé na záležitosti technického rázu. Z toho důvodu se jeví výhodné pro

uživatelé ALEPHu vyslat, pokud je to možné, raději dva zástupce, kteří se zaměří na různou problematiku.

Hlavní okruhy programu semináře:

ALEPH Tracks	DigiTool Tracks
<i>Acquisitions</i>	<i>DigiTool Overview</i>
<i>Administration</i>	<i>Implementation</i>
<i>ALEPH on the Web</i>	<i>Maintenance</i>
<i>ALEPH overview</i>	
<i>ALEPH Reporting Center</i>	MetaLib
<i>Bibliographic database</i>	<i>Implementation</i>
<i>Cataloging</i>	<i>Integration</i>
<i>Circulation</i>	<i>KnowledgeBase</i>
<i>Chinese, Japanese, and Korean in ALEPH</i>	<i>Maintenance</i>
<i>Consortia</i>	
<i>Digital asset management</i>	SFX
<i>Information technology</i>	<i>OpenURL</i>
<i>Inter-library loan (ILL)</i>	<i>Implementation</i>
<i>Maintenance</i>	<i>Integration</i>
<i>Serials</i>	<i>KnowledgeBase</i>
<i>Unicode</i>	<i>Maintenance</i>
<i>Upgrade Express</i>	
Z39.50	MARCit!
	Verde
	General Topics

Zvláštním hostem semináře byl Herbert Van de Sompel, který momentálně působí v Los Alamos National Laboratory (LANL), New Mexico, USA. Je známým vizionářem, jedním z iniciátorů Open Archive Initiative a spoluvůdčem uznávaných standardů v oblasti komunikace a přenosu digitálních dat (OpenURL, OAI-PMH). V poslední době se v LANL věnuje práci na projektu digitálního archivu (repository) pod názvem aDORe.

V úvodním keynote celého semináře Dr. Van de Sompel hovořil na základě zkušeností z LANL o vytváření velkých digitálních archivů s objemem dat v řádu terabytů. Tyto digitální archivy vidí jako startovací bod pro řadu dalších služeb, které jsou nad nimi vytvářeny. Důraz kladl na možnost sdílení dat a k tomu používané standardy. V projektu aDORe patří mezi používané standardy XML, MPEG 21 DIDL, OAI-PMH, OpenURL 1.0 a URI.

Kompletní prezentaci lze získat na adrese

http://public.lanl.gov/herbertv/presentations/olybris_keynote_2005.pdf

V dalších dvou příspěvcích přednesených v rámci semináře se Dr. Van de Sompel podrobněji věnoval vysvětlení principu a možnosti využití OAI-PMH a nové verze OpenURL 1.0.

Omri Gerson (ALEPH System Architect) hovořil ve svém příspěvku o paralelním indexování (Parallel Indexing). V systému ALEPH není možné po dobu indexace příslušný index použít a není tedy možné určitými způsoby vyhledávat v katalogu. Paralelní index je vytvářen na jiném místě než index původní, který stále slouží k vyhledávání. Po vytvoření a verifikaci nového indexu je jím původní index nahrazen. Změny v záznamech, které nastanou při vytváření nového indexu, jsou indexovány dodatečně. Omri Gerson předvedl paralelní indexaci krok za krokem na příkladu vytvoření Word Index. Indexace jsou většinou spouštěny v noci. Ojedinele se již však v AV ČR vyskytly případy, kdy bylo nutné spustit indexaci během výpůjčních hodin, což znamenalo omezení funkčnosti systému. Paralelní indexování by tento problém mohlo elegantně řešit.

Na semináři zazněla celá řada zajímavých, a často do velkých podrobností jdoucích příspěvků. Všechny byly účastníkům semináře předány na 2 CD. Pro české uživatele ALEPHu, kteří jsou členy SUALEPH, jsou k dispozici na <http://www.sualeph.cz/>.

Seminář Olybris byl velmi přínosný také tím, že bylo možné setkat se na jednom místě s tvůrci systému i s ostatními uživateli. V průběhu semináře docházelo k řadě neformálních schůzek, které často vedly k získání užitečných informací. Mimo jiné umožnily srovnání mezi instalací v AV ČR a na jiných místech. Lze soudit, že se jedná – co do

počtu připojených knihoven – i v celosvětovém měřítku o poměrně rozsáhlý projekt.

Oficiální webové stránky semináře jsou umístěny na adrese: <http://www.kenes.com/exlibris/>

Martin Lhoták

---

29. seminář ELAG „Open Access”

Od 1. 6. do 3. 6. 2005 se konal v Ženevě, konkrétně v Evropské laboratoři pro fyziku částic (CERN) 29. výroční seminář ELAG (European Library Automation Group). Za Knihovnu Akademie věd ČR se jej účastnili Martin Lhoták a Zdeněk Tichý. Z České republiky měly dále zastoupení Univerzita Karlova, Univerzita Palackého, Moravská zemská knihovna v Brně a Státní technická knihovna v Praze.

Seminář se konal pod názvem „Open Access“ – čili (zjednodušeně řečeno) byl zaměřen na volný přístup k informacím sdíleným po Internetu. Seminář byl organizován tak, že se v průběhu dne střídaly přednášky s workshopy. Výrazným rysem seminářů ELAGu je právě důraz na workshopy; přednášky jsou zde spíše doprovodným programem na rozdíl od jiných, podobně zaměřených akcí. Workshopy probíhaly 2-3x denně v devíti pracovních skupinách s následujícím zaměřením.

1. ZING (Z39.59 International Next Generation)
2. ISO ILL, NISO NCIP or Open URL?
3. RSS
4. E-books
5. E-learning and libraries
6. Electronic Resource Management
7. RFID and self-service
8. Metasearch systems versus Google Scholar
9. Low cost e-journal production

M. Lhoták se účastnil workshopu „Metasearch systems versus Google Scholar“, já jsem se zaměřil na RFID.

RFID (Radio Frequency Identification) je svým způsobem rádiová náhrada čárových kódů. Identifikační systémy RFID využívají bezkontaktní (v tomto případě rádiové) identifikace prostřednictvím paměťových čipů. Knihy jsou označeny čipem s informacemi potřebnými při manipulaci. Z nasazení této technologie vyplývá mnoho výhod, na druhou stranu však vysoké vstupní náklady, a to jak finanční, tak i pracovní, a také existují jisté etické otázky a problémy (zneužitelnost, snížení pracovních míst apod.). Postupovali jsme od ujasnění základních pojmů až po návrh komplexního řešení. To vše s přihlédnutím k mnoha předvídatelným (mnohdy i nepředvídatelným) problémům, finančním možnostem, etickým hlediskům, místním specifikům, dispozic staveb a jejich interiérů, ztotožnění se zaměstnanců s projektem atd. Přínosem semináře byla účast Aarta Nieuwlanda z holandské firmy Dilites, která se implementací této technologie zabývá. Hlavně na konkrétních příkladech ze zavádění RFID v některých holandských knihovnách bylo možné udělat si představu, jak komplexní je to činnost. Odkaz na krátkou videoukázku je přiložen.

Zavedení technologie RFID do naší knihovny je vzhledem k výhodám nezpochybnitelné a do budoucna nutné. Zcela otevřený fond s možností samoobslužného vypůjčování a vracení, zvýšení produktivity práce, snížení ztrátovosti, podstatně vyšší komfort jak pro uživatele, tak i pro zaměstnance knihovny, snadné a spolehlivé revize a další a další klady jednoznačně hovoří pro toto řešení. Avšak zásadním problémem v současné době je cena. Vzhledem k tomu, že je tato technologie poměrně mladá a zatím ne příliš rozšířená, cena štítků s paměťovými čipy je pro nás neúnosně vysoká (uvádí se \$0.55–\$0.75 za štítek). Je třeba počkat do doby, kdy výroba štítků stoupne tak, že dojde k poklesu jejich ceny na únosnou míru.

Ani tím se automaticky neotevře cesta k zavedení RFID. Je třeba počítat s obrovskými vstupními investicemi a to jak finančními, tak i pracovními. Je nutné provést důkladnou analýzu problému, připravit (a takříkajíc naladit) zaměstnance na podstatnou změnu ve způsobu jejich práce. Citace ze serveru libraryrfid.net: „Currently 8% of libraries have RFID; global growth is projected at 30% per year through 2006“ naznačuje, že vývoj a implementace technologie RFID nabírá na

obrátkách a my musíme být připraveni tento trend ve správný čas podchytit.

Mimo účasti na semináři jsme měli možnost si prohlédnout CERN, což je největší výzkumné centrum částicové fyziky na světě. Úkolem CERNu je poskytovat svazky částic s vysokou energií fyzikům, kteří je používají při svých experimentech. V současné době je tam ve výstavbě obří urychlovač LHC (Large Hadron Collider). Je instalován v podzemním tunelu s obvodem 27 km v hloubce zhruba 100m. Jádrem toho všeho je obří detektor ATLAS, ve kterém bude docházet ke srážkám protonů. Urychlovač by měl být spuštěn v roce 2007. Kromě jiného jsme měli možnost nahlédnout do útrob tohoto urychlovače a projít se volně přístupnými výrobními halami, kde se montují jeho součásti.

Několik fotografií je zde: <http://www.lib.cas.cz/tichy/elag05.html>

Výše zmíněná videoukázka:

<http://www.lib.cas.cz/tichy/foto/avcr/elag05/antwerpen.wmv>

Zdeněk Tichý

Národní kongres ABF v Grenoblu

Letošní kongres Spolku francouzských knihovníků (ABF – Association des bibliothécaires français) – v pořadí již padesátý první – se konal ve dnech 17.–20. června za tropického vedra na jihovýchodě Francie v Grenoblu.

Francouzské kongresy jsou vždy početně navštívené. Letošního kongresu v Grenoblu se zúčastnilo cca 500 účastníků, účast na kongresu je považována za formu vzdělávání (formation), jako obvykle se kongresu zúčastní také velký počet zahraničních hostů (z frankofonních zemí), samozřejmě nejen těch, kteří jsou uvedeni na programu jako lektori.

Mottem kongresu a tedy základním tématem jednání v plénu byla tentokrát aktuální problematika práv knihoven a práv uživatelů.

Program kongresu byl pestrý a velice nabitý. V první den (v pátek) byl hned dopoledne otevřen „Salon Professionnel“ neboli firemní veletrh, vlastní kongres zahájil v odpoledních hodinách předseda ABF pan Gilles Eboli. Kongres pozdravili představitelé města a kraje. Starosta města uspořádal večer pro kongresisty na radnici koktejl. Po oba další dny (v sobotu a v neděli) probíhaly současně kromě plenárního zasedání vždy dva ateliéry (dílny) k nejrůznějším aktuálním otázkám a problémům. Celkem se uskutečnilo 7 plenárních zasedání a 12 dílen.

Ve čtvrtý závěrečný den (v pondělí) dopoledne se konala valná hromada ABF. V pondělí odpoledne se účastníci kongresu rozešli na návštěvy knihoven, na výběr měli celkem deset možností.

V plénu byly podrobně projednávány otázky práva na půjčování, co je zakázáno – co dovoleno, práva uživatelů a vyjádření uživatelů, problematika autorských práv. Zvláštní zasedání bylo věnováno **knihovnické legislativě „jinde“**. V tomto bloku vystoupili: Madeleine Blondel, ředitelka Muzea umění a života v Dijonu, Francois Giustiniani, vedoucí mise pro archivy ministerstva vnitra v Paříži, Jarmila Burgetová (SKIP ČR), Jens Thorhaunge, vedoucí Ředitelství dánských knihoven.

Poslední plenární zasedání v neděli odpoledne bylo koncipováno jako mezinárodní setkání se zahraničními hosty. Kromě mne o činnosti svých spolků promluvili: Didier D. Tengeneza, předseda Spolku knihovníků a dokumentalistů Demokratické republiky Kongo, paní Julie Robinson (CILIP Velká Británie), Choubo Ang, předseda Spolku knihovníků a dokumentalistů Kambodže a Laurence Boulange, předsedkyně belgického Spolku knihovníků a dokumentalistů.

Spolek francouzských knihovníků zveřejnil na svých webových stránkách sborník z kongresu (viz:

http://www.abf.asso.fr/rubrique.php?id_rubrique=60).

Publikace bude vydána i tiskem. Obsahuje většinu příspěvků přednesených v plénu a „syntézy“ (shrnutí) ze sedmi dílen. Dokumenty doprovázejí fotografie z jednání.

Spolupráce SKIP se Spolkem francouzských knihovníků bude – doufejme úspěšně – pokračovat. O návštěvu českých knihoven v roce 2006 projevila zájem regionální skupina ABF Picardie.

Příští kongres se bude konat **ve dnech 16.–19.června 2006 v Paříži** při příležitosti stého výročí založení Spolku francouzských knihovníků.

Jarmila Burgetová

Světový knihovnický a informační kongres IFLA (Oslo 2005)

Hlavním „mottem“ kongresu IFLA (a zároveň 71.výroční konference) bylo téma: **Knihovny – cesta objevů** (Libraries – A voyage of discovery). Zájemci o knihovnické dění ve světě se mohou na IFLANETu podrobně seznámit s programem kongresu i s plnými texty velkého počtu referátů a příspěvků (<http://www.ifla.org/IV/ifla71/Programme.htm>), dokonce si mohou prohlédnout množství fotografií z kongresového programu a poznat tak atmosféru, v níž se jednání, ale také všechny společenské a kulturní akce konaly. (http://strandos.no/IFLA2005/18_08/index.htm).

Zahájení kongresu bylo snad ještě slavnostnější nežli obvykle. Obrovskou sportovní halu Spektrum zaplnily do posledního místečka půl hodiny před určenou dobou stovky knihovníků ze všech kontinentů aby očekávaly příchod norského krále HaraldůV., pod jehož záštitou se kongres konal. Zúčastnil se nejen zahájení kongresu, ale také otevření nových prostor norské Národní knihovny. Po zdavicích norské ministryně kultury Valgerd Svarstad Haugland, primátora Oslo Per

Ditlev Simonsen, předsedy Organizačního výboru Jona Bing a uvítacích slov předsedkyně IFLA Kay Raseroka proběhl pořad plný hudby, tance i zádušné lyriky. Hlavní referát o svobodě informací přednesl prof. Francis Sejersted

(<http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/185-Sejersted.pdf>).

Jako členka stálého výboru pro veřejné knihovny (Standing Committee for Public Libraries – SCPL) jsem se prioritně věnovala jednáním a programům, které připravila sekce veřejných knihoven včetně dvou samostatných zasedání výboru. Na prvním z nich mi předsedkyně Torny Kjekstad poděkovala za práci v tomto výboru ve dvou volebních obdobích 1997–2001 a 2001–2005 a předala děkovný list (certifikát) vedení IFLA. Zároveň zde byli představeni nově zvolení členové SCPL a mezi nimi také reprezentantka SKIP Ing. Libuše Nivnická, ředitelka Knihovny Jiřího Mahena v Brně.

Sekce IFLA pro veřejné knihovny patří do velkého odboru (division) knihoven, které slouží široké veřejnosti (Division of Libraries Serving the General Public). Připravil zasedání na téma **Veřejné knihovny a jejich partneři**, na němž promluví: Svanhild Aabo (Oslo University College) k významu veřejných knihoven (<http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/119e-Aabo.pdf>), Martha Choe, představitelka Nadace Billa a Melindy Gatesových (Bill and Melinda Gates Foundation) k partnerství (<http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/159e-Dorr.pdf>), Beth Hovius (Hamilton Public Library, Kanada) k partnerstvím veřejných knihoven, což dle autora představuje značnou „přidanou hodnotu“ pro komunitu (<http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/041e-Hovius.pdf>), Liv Saeteren z Městské knihovny v Oslo k nutnosti pracovat s nejrůznějšími partnery v obci (městě) (<http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/160e-Saeteren.pdf>).

Již tradičně se na výročních konferencích IFLA vyhláší výsledky soupeření o Cenu Nadace Billa a Melindy Gatesových (spojenou s výhrou jednoho milionu amerických dolarů). Bill and Melinda Gates Foundation – Access to Learning Award 2005. Vítězem pro rok 2005 se stala bangladéšská nevládní organizace, která v severním Bangladéši umožňuje lidem přístup k počítačům a internetu prostřednictvím ložek přeměněných v mobilní knihovny a školy.

<http://www.gatesfoundation.org/Libraries/InternationalLibraryInitiatives/AccessLearningAward/default.htm>

Zajímavým programem (nejen pro veřejné knihovny), bylo zasedání věnované **Výstavbě a zařízení knihoven**. Ředitelka Městské knihovny v Oslo Liv Saeteren prezentovala projekt výstavby nové budovy, jejíž zahájení se žel stále odkládá (The new Oslo Public Library Project). Jens Lauridsen (Tårnby Public Library, Denmark) hovořil o nových trendech v dánské architektuře knihoven a Helen Niegaard ze sekce IFLA pro budovy a vybavení knihoven informovala o Doporučeních pro výstavbu knihoven (Guidelines for Library Building), které sekce připravuje a jejichž návrh představí na příštím kongresu IFLA. Měly by být vydány tiskem v roce 2007.

Výbor pro veřejné knihovny připravil samostatný program s podnázvem **Knihovna jako ohnisko (hotspot)**. Byl věnován aktuálním vývojovým trendům ve veřejných knihovnách. Své příspěvky přednesli: Rolf Hapel z Dánska <http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/109e-Hape.pdf>, Carol van Nuys z Norska (<http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/120e-vanNuys.pdf>), Meeli Veskus z Estonska <http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/108e-Veskus.pdf> a Monica Medina Blanes ze Španělska <http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/107e-trans-Blanes.pdf>. V prvních dvou příspěvcích dominovala problematika digitalizace a modernizace přístupu k dokumentům včetně internetu a elektronických informačních zdrojů, dobré výsledky veřejných knihoven v Estonsku si vysloužily živý potlesk, stejně tak jako zkušenosti a nevšední metody práce s mládeží ve španělské Barceloně.

Kongres IFLA je samozřejmě rovněž místem, na němž se probírají celosvětové problémy knihoven a knihovnictví. Velká pozornost byla např. věnována výsledkům činnosti Committee on Copyright and other Legal Matters (CLM). Předseda této komise pan Winston Tabb na závěrečném plenárním zasedání podal zevrubnou zprávu jak o jednáních o „právu veřejného půjčování“ (Public Lending Right), tak o "Library-related Principles for the International Development Agenda of WIPO“, tedy zásad, které by měly vést k lepšímu porozumění WIPO pro potřeby knihoven. <http://www.ifla.org/IV/ifla71/clm-councilRep2005.html>

Z České republiky se kongresu v Oslo zúčastnili: Bohdana Stoklasová, Marie Balíková a Jindřiška Pospíšilová z Národní knihovny, Libuše Nivnická, ředitelka Knihovny Jiřího Mahena (nová členka SCPL), dále v Oslo byli kolegové Adolf Knoll, zástupce ředitele Národní knihovny, Karel Sosna, ředitel Parlamentní knihovny, Stanislav Kalkus

z Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK, Pavel Krbec, ředitel Ústavu výpočetní techniky UK, Martin Vojnar z Vědecké knihovny v Olomouci.

Příští kongres IFLA – 72. výroční konference – se bude konat v srpnu 2006 v jihokorejském Seoulu.

Jarmila Burgetová

---

16. konference Mezinárodního sdružení uživatelů systému ALEPH (ICAU)

Ve dnech 12.–16. 9. 2005 se v Londýně konala 16. konference Mezinárodního sdružení uživatelů systému ALEPH (ICAU). Za Knihovnu AV ČR, která je členem tohoto sdružení, se účastnili Mgr. Zdeňka Chmelářová a Ing. Martin Lhoták.

ICAU (The International Consortium of ALEPH Users) je mezinárodní sdružení, jehož základním posláním je výměna názorů a zkušeností mezi jednotlivými knihovnami a institucemi, které využívají knihovní systém Aleph, s jeho administrací. Instituce sdružené v ICAU tak mohou společně uplatňovat svůj vliv na firmu Ex Libris a ovlivňovat vývoj systému. Setkání se koná obvykle jednou ročně. Kromě zástupců knihoven se jej účastní i zástupci firmy Ex Libris, kteří současně informují o dalších produktech firmy, rozšiřujících služby knihovního systému.

Hned na úvod předseda ICAU navrhl přehodnotit dosavadní fungování sdružení ICAU. Ukázalo se, že vzhledem k rostoucímu množství produktů Ex Libris je nutná transformace struktury Mezinárodního sdružení uživatelů Alephu tak, aby jeho nová podoba nabízela členství a služby i uživatelům dalších produktů firmy Ex Libris. Došlo by tak ke sloučení s neformální organizací SMUG reprezentující uživatele SFX a Metalib (uživatelé produktů DigiTool a Verde dosud organizováni nebyli). Zájemci se mohli v předstihu seznámit s návrhem nové zakládací listiny, včetně návrhu nového názvu – IGELU a nového

loga. Předseda Guido Badalamenti také oznámil, že počet členů sdružení stále stoupá – v současné době má ICAU 255 členů.

Další příspěvky byly již věnovány konkrétně knihovnímu systému Aleph. Nejprve byly představeny novinky a zlepšené i přidané vlastnosti připravovaných verzí 17 a 18. Knihovna Akademie věd ČR v současné době používá Aleph verzi 14.2.5 a počítá s přechodem na vyšší verzi 16.2, na kterou přešla nebo přechází většina českých knihoven v druhé polovině roku 2006.

Několik příspěvků bylo věnováno otevřenému přístupu a změnám v komunikaci ve vědeckém prostředí s důrazem na celoživotní vzdělávání v prostředí digitálních a elektronických informací. Důraz byl kladen na webové služby – jejich význam a příslušné standardy s nimi spojené (XML, XSLT, XSD, architektury SOAP a REST, WSDL, UDDI, URI a WSRP). Současné rozhraní Alephu, které se blíží webovým službám, představuje X server. Změny ve funkcionalitě X serveru pro Aleph se projeví ve verzi 18 (podpora architektury SOAP, publikování a popis služeb pomocí WSDL).

Zástupci firmy Ex Libris pokračovali prezentací dalších produktů: o nových verzích Metalib, DigiTool, SFX, o zahájení vývoje nového produktu Project Primo, což je nové znalostní a vyhledávací rozhraní postavené na současných moderních technologiích.

DigiTool verze 3.0 je zcela nová koncepce budování digitálního archivu (repository). Jde o nástroj, umožňující organizovat a zpřístupňovat koncovým uživatelům a jiným institucím digitální sbírky. Řeší problematiku dlouhodobého uchování digitálních informací v celé šíři. Nabízí řešení, která je možné integrovat s dalšími systémy.

Verde je produkt společnosti Ex Libris pro správu přístupu k elektronickým informačním zdrojům. Verde ERM system (Electronic Resources Management System) představuje jediný bod pro administraci všech přístupných elektronických zdrojů a umožňuje jednoduše spravovat složité procesy, které jsou pro elektronické zdroje charakteristické. Je vhodný především pro správu konsorciálních titulů. Sdílení znalostní báze Verde všemi konsorciálními partnery zprehledňuje situaci v oblasti akvizice a v ideálním případě šetří finance určené na nákup informačních zdrojů.

SFX je tzv. link server. Úlohou link serveru je nabídnout co nejúplnější a nejpresnější nabídku přidaných služeb k danému

dokumentu. Link servery slouží v knihovnách jako zastřešující nástroje pro nabídku on-line služeb. Jakmile čtenář nějakým způsobem získá bibliografické informace k žádanému dokumentu (vyhledáním v katalogu knihovny či bibliografické databázi, získáním citace v nějakém článku, přednášce apod.), link server nabídne čtenáři úplný seznam relevantních on-line služeb, které k tomuto dokumentu knihovna nabízí: aktuální výpůjční status s možností rezervace, abstrakt nebo plný text, elektronické dodání dokumentu, recenze v internetovém knihkupectví, encyklopedické informace o autorech, související dokumenty na www apod.

Tyto služby link servery nabízejí díky rozsáhlé znalostní bázi, ve které jsou uloženy informace nebo algoritmy, podle kterých je možné získat URL vedoucí na relevantní služby pro určitý dokument. Bibliografické údaje o žádaném dokumentu jsou na link servery přenášeny ve standardizovaném formátu URL – OpenURL.

ScholarSFX je speciální verze SFX, která je zdarma a kterou lze použít k propojení výsledků vyhledávání v Google Scholar s plnými texty v databázích, které daná knihovna pro čtenáře zpřístupňuje.

Google Scholar má zaindexovány dokumenty ze všech významných databázových center kromě Elsevier a nabízí své tradiční jednoduché a přesné vyhledávání v těchto dokumentech. Google Scholar indexuje také volně přístupné archivy s garantovaným obsahem. Ve výsledcích vyhledávání zobrazuje abstrakt dokumentu a odkazy až na tři uživatelem preferované link servery. Knihovna Akademie věd České republiky patří mezi knihovny, které mají registrovaný link server u Google Scholar.

SFX link server pracuje tak, že dostává od SFX zdroje metadata ve formátu OpenURL, zpracovává je a na pokyn uživatele otevírá nové okno k SFX cíli. Znalostní báze byla rozšířena o předmětové kategorie a o možnost přidávání vlastních objektů i polí. A-Z seznam časopisů je již generován dynamicky.

Součástí programu konference byly také stručné prezentace jednotlivých projektů – postery (řešících např. zkvalitnění www rozhraní, prototyp nového vyhledávacího stroje, kreativní způsob využití akvizičního modulu pro evidenci informací o konzervaci knih v Britské knihovně, projekt zaměřený na obohacování bibliografických záznamů atd.)

Nový produkt Ex Libris představil Oren Beit-Arie – Project Primo. Jedná se o novou generaci vyhledávacího rozhraní, které bude umožňovat snadný přístup k lokálním zdrojům knihovny. V současné době probíhá s vybranými partnery fáze ověřování koncepce (např. je testován vyhledávací stroj FastData).

Představitelé Ex Libris přednesli své vize o budoucnosti Alephu – novinky www katalogu ve verzi 17, zkvalitnění služeb a funkcí pro čtenáře – ovládání svého konta přes www rozhraní, nové možnosti funkce schránka, vylepšené adresné rozesílání informací a mnoho dalších. Byl představen seznam požadavků na vývoj systému, na kterých se shodli uživatelé ICAU. Byl zvolen nový způsob spolupráce při rozhodování a připomínkování návrhů na nové vlastnosti systému, které budou implementovány do nových verzí.

Představena byla radiofrekvenční technologie (RFID), vyslechli jsme zkušenosti z různých typů knihoven. Tato technologie umožňuje automatizaci těch knihovnických činností, které knihovníky časově zatěžují (např. vrácení dokumentů a zařazování zpět do regálů). Existuje však i další použití – např. senzor umístěný v knize automaticky detekuje název knihy a pouští její audiovizuální podobu. Automaticky je kontrolována přítomnost dokumentů na regále. V současnosti jsou do knihoven zaváděny tyto služby: samoobslužné půjčování a vrácení, automatické třídění vrácených knih, ochrana proti krádeži a kontrola obsahu polic.

Na závěr konference ICAU byli zvoleni noví členové řídicího výboru a proběhlo hlasování. V něm byla schválena transformace ICAU v mezinárodní seskupení reprezentující nejen uživatele knihovního systému Aleph, ale všech produktů Ex Libris.

Zdeňka Chmelařová

---

9. mezinárodní konference IFLA o meziknihovních službách

Ve dnech 20.–23. září 2005 se v estonské Národní knihovně v Tallinu konala již 9. konference IFLA o meziknihovních službách a poskytování dokumentů (9th IFLA Interlending and Document Supply (ILDS) International Conference) – tentokrát s podtitulem „Zpřístupňování knihovních fondů lokálně i po celém světě“ (Making Library Collections Accesible Locally and Worldwide).

Meziknihovní služby (MS) zůstávají stejně jako v minulosti nepostradatelnou službou, která pomáhá uživatelům vytvářet rovné příležitosti k získávání potřebných informací. Elektronické prostředí otevřelo nové možnosti a zároveň přineslo nové problémy, které je třeba na poli poskytování dokumentů řešit. Konference byla pořádána s cílem umožnit diskusi o společných problémech, podělit se o zkušenosti a navázat účinnější spolupráci.

Program konference byl rozdělen do 7 sekcí, kde zaznělo celkem 22 příspěvků a byly představeny 4 postery. Slavnostní zahájení se konalo 20. září v konferenčních prostorách budovy Národní knihovny. *První jednací den* (21. 9.) začal prohlídkou budovy Národní knihovny, která byla hostitelkou konference. Impozantní budova knihovna ze světlého kamene byla otevřena teprve v roce 1991 a svým uživatelům poskytuje služby v klidném a na knihovnu nezvykle prostorném prostředí.

Zahajovací příspěvek přednesl Evgeniy Kuzmin (mj. člen mezivládního výboru UNESCO programu Informace pro všechny). Po jeho skončení se otevřela brána vystavovatelského sálu, kde svoje služby a produkty představovali zástupci British library, CISTI, Consortium of Estonian Libraries Network, DELTMAR, EBSCO Information Services, Ex Libris, Fretwell-Downing Informatics Ltd., SUBITO, ID-Balti, OCLC PICA, Relais International a TEL-ME-MOR.

Jednání 1. sekce: International ILL and DD, copyright (Mezinárodní MS a DD, copyright) Největší zájem sklídl příspěvek Dr. Traute Braun Gorgon zastupující SUBITO. Kromě krátkého seznámení se službami Subita pro knihovny popsala současnou situaci v oblasti copyrightu v Německu, nastínila vyjednávání s mezinárodními vydavateli ohledně

document delivery (DD) mimo německy mluvící země a popsala zavedení Digital Rights Management.

Jednání 2. sekce: Universal availability of collections – illusion or reality? (Univerzální dostupnost fondů – iluze nebo realita?) Pam White (Thomas Sydenham Library, Dorchester, UK) a Cheryl Twomey (Electronic Knowledge Access Team, London Health Libraries) představily výzkum, ve kterém porovnávaly meziknihovní systémy Islandu, Austrálie, Latinské Ameriky a Karibské oblasti, USA, Kanady a Itálie, aby samy mohly rozhodnout, co bude nejlepší pro vytvoření národního systému meziknihovních služeb v anglických lékařských knihovnách. Výzkum ukázal, že je nezbytné vytvářet doplňující se fondy, aby byl zajištěn co nejefektivnější přístup k informacím. Elektronický přístup k dokumentům nesnižuje potřebu vzdáleného dodávání dokumentů, avšak automatizované knihovní systémy zlepšují uživatelskou zkušenost, ale nemohou nahradit knihovnický personál. Je nutné používat dohodnuté standardy pro snadnější spolupráci, při čemž centralizace služeb není předpokladem poskytování dobře fungujících služeb, úspěch každé iniciativy závisí na úspěšné komunikaci mezi lidmi. Michael Ireland (Manager, Document Delivery, CISTI National Research Council, Canada) ve svém příspěvku o využití statistických dat ze služby document delivery představil průzkum, který CISTI uskutečnila ohledně využitelnosti aktuálních předplácených časopisů. Průzkum měl sloužit k tomu, aby fond knihovny v budoucnu lépe pokrýval potřeby uživatelů a byly odstraněny mezery v předplácení jednotlivých oborů. Výsledky potvrdily užitečnost sledování potřeb uživatelů a nutnost pravidelného opakování těchto průzkumů, aby mohly být prováděny nezbytné úpravy ve fondu.

Jednání 3. sekce: Importance of online access to bibliographic records and holding information (Význam online přístupu k bibliografickým záznamům a informacím o fondu) V této sekci byly prezentovány různé národní zkušenosti s vytvářením uživatelsky přívětivých a komplexních rozhraní k bibliografickým záznamům i plným textům dokumentů.

Na úvod *druhého jednacího dne* zazněl mimo vlastní sekce příspěvek estonského specialisty na informační politiku Linnara Viika pod názvem *To e or not to e – that is the question*. Pan Viik jako první na světě zavedl v Estonsku systém e-governance, kdy změnil vládní zasedání

v „bezpapírové schůzce“, při kterých je využíván internetový systém sdílení dokumentů a to ministry účastnicími se z jakéhokoli místa.

Jednání 4. sekce: History of ILL and document delivery – North and South (Historie MS a DD – sever a jih) V této sekci zazněly příspěvky Marii Lushchik (Tartu University Library, Estonia) a Janet Zambri (University of the Witwatersrand, South Africa), které přiblížily minulost a současnost poskytování dokumentů a meziknihovních služeb v tak odlišných zemích jako je Estonsko a jižní Afrika.

Mezi jednáním čtvrté a páté sekce byly představeny *4 postery na tato témata*: Poskytování dokumentů v German National Library of Science and Technology, Požadavky na vědecké články v University of Castilla-La Mancha Main Library in Cuenca (Spain) v období 2000–2003, Mezinárodní meziknihovní služba v National Library of Russia, Meziknihovní výpůjční služba v Library of University of Latvia.

Jednání 5. sekce: Electronic services within ILL and document delivery (Elektronické služby v MS a DD) V této sekci se zástupci Nového Zélandu, Nizozemí a Hong Kongu podělili o zkušenosti s automatizací meziknihovních služeb, která mnohé knihovny teprve čeká.

Jednání 6. a 7. sekce: Local, ILL and document supply services (Místní MS a služby DD) Příspěvky této sekce přinesly poměrně různorodé zkušenosti s tím, jak se knihovny snaží zlepšit přístup uživatelů k meziknihovním službám. Janice Farrelly (University of Canterbury) a Thelma Fisher (University of Otago Library) se zaměřily na vzdělávání knihovníků, které představuje stěžejní část zkvalitňování poskytovaných meziknihovních služeb. Potvrdily, že vzdělávání pracovníků se vyplácí jak z časových, tak finančních důvodů. Arne Gausla (National Library of Norway) představil Adresář norských a zahraničních knihoven, který přehledným a jednotným způsobem umožňuje získat informace o tom, jak jednotlivé knihovny poskytují meziknihovní služby a uvádí příslušné odkazy a kontakty. Adresář vznikl jako nadstavba k projektu souborného katalogu monografií a periodik s možností elektronického objednávání.

V *závěrečné sekci* Janifer Gatenby (OCLC/PICA) zdůraznila, že poskytování informací je v současnosti v každém případě hybridní, a to ve smyslu nejrůznějšího kombinování klasických a nových možností od identifikace uživatele či knihovny přes podání žádosti, způsob platby až po dodání dokumentů z klasických i elektronických fondů.

Konferenci uzavřel Chin Chuan Yit (National Library Board, Singapore), který využil možnosti pozvat účastníky na jubilejní 10. konferenci, která se bude konat v roce 2007 v Singapuru. Po skončení jednání byly připraveny exkurze do místních knihoven.

Podrobný program a příspěvky konference jsou k dispozici na <http://www.nlib.ee/5657>.

Michaela Vrběcká

Zpráva o mezinárodní konferenci Spolku maďarských knihovníků

Spolek maďarských knihovníků (SMK) uspořádal dne 25. listopadu 2005 v Budapešti – při příležitosti 70.výročí svého založení – mezinárodní konferenci nazvanou „**Budoucnost knihoven a knihovníků**“. Konala se za účasti několika set knihovníků v jednom z hlavních jednacích sálů maďarského Parlamentu. Každý, kdo navštívil Budapešť, ví, že Parlament sídlí na břehu Dunaje naproti budínskému vrchu s Hradem a Matyášovým chrámem a že jde o jednu z nejkrásnějších parlamentních budov v Evropě a zároveň budapešťských pamětihodností.

Jednodenní konference (od 10 do 16 hodin) měla bohatý program. Řídil ji místopředseda SMK Béla Mader, generální ředitel Univerzitní knihovny v Szegedu, který ze svého vyvýšeného místa bedlivě hlídal dodržování časového harmonogramu.

Úvodní část byla věnována hlavním referátům. O ty se podělili M. J. Sjoerd Koopman (reprezentant IFLA, koordinátor odborných profesních aktivit), Katalin Hárászti (místopředsedkyně SMK, zástupkyně ředitele Parlamentní knihovny), Judit Skaliczki (vedoucí odd. knihoven na ministerstvu národního kulturního dědictví) a Klára Bakos (předsedkyně SMK, generální ředitelka knihovny Univerzity obrany).

Před obědem se konala ještě první z plánovaných panelových diskusí, zasvěcená problémům maďarského knihovnictví, tak jak je vidí představitelé maďarských knihoven různých typů. Debatu moderovala

Eva Bartkos, členka předsednictva SMK, současná ředitelka Maďarského knihovnického institutu. Zúčastnili se jí János Ambrus, ředitel Parlamentní knihovny, Péter Dippolt, ředitel výzkumu Národní knihovny v Budapešti, Lajos Muranyi, předseda rady SMK, vedoucí akvizice Knihovny Maďarské akademie věd, Mária Ramháb, ředitelka Okresní knihovny v Kecskemétu, Eszter Tiszavári, ředitelka knihovny Univerzity aplikovaných umění, Márta Virágos, generální ředitelka Univerzitní a národní knihovny v Debrecenu.

Po společném obědě v budově Parlamentu, kdy bylo možno absolvovat kromě jídla také „poster session“ s Agnes Grebot (ADBS – Paříž) o projektu CERTIdoc, následovala druhá panelová diskuse – tentokrát o zahraničních zkušenostech a plánech. Za řízení Ilony Hégyközi, vedoucí knihovny Maďarského knihovnického institutu, zaujaly místa účastnic panelu tyto dámy: Melita Ambrožič (předsedkyně Spolku slovinských knihovníků – Ljublaň), Jarmila Burgetová (čestná předsedkyně SKIP – Praha), Ulrike Lang (předsedkyně BII – Spolková republika Německo) a Julie Robinson (odd. mezinárodních styků CILIP – Londýn). Po panelové diskusi následovaly ještě dva referáty s mezinárodní tematikou – Lívie Vasas o EBLIDA a Gabrielly Zana o knihovně Evropského parlamentu. Konferenci uzavřela předsedkyně spolku Klára Bakos.

Celé jednání bylo simultánně tlumočeno do a z angličtiny, což jistě činilo program zajímavým jak pro maďarské účastníky, tak pro zahraniční hosty. Na závěr konference, která skutečně skončila v plánovaných 16 hodin, zazněl spontánní upřímný potlesk. Účastníci odcházeli spokojeni, lektorům bylo srdečně děkováno. Byla to dobrá konference, které lze vytknout jediné, a sice, že účastníkům nebyl dán prostor k diskusi či jen k otázkám a odpovědím. Tak – podle mého názoru – zůstala ve svém výsledku v polovině cesty.

Jarmila Burgetová

Online Information London 2005

Koncem roku se v Londýně tradičně koná mezinárodní výstava Online Information spojená se souběžnou konferencí, v roce 2005 připadla na termíny 29. listopadu až 1. prosince.

Online Information je jednou z největších mezinárodních událostí (ne-li největší) v oblasti online informací. Souběžně s hlavní výstavou probíhalo několik dalších akcí z oblasti řešení správy informačních zdrojů:

- CME – Content Management Europe 2006
- edmr – Enterprise Document & Records Management
- Enterprise Search Solutions
- ePublishing Solutions

Pro volný vstup na výstavu stačí předchozí registrace na Internetu, za účast na konferenci Online Information je ale třeba uhradit poměrně vysoký poplatek (cca 300-400 GBP). V posledních letech je však možné navštívit přímo na výstavě tzv. Free Seminar and Masterclass Programme. Tyto volně přístupné semináře jsou často velmi kvalitní a v řadě případů jsou kratší obdobou příspěvků z placené konference.

V roce 2005 bylo možné si vybrat celkem ze 110 volných seminářů (Free Seminars), které byly zaměřeny na tyto okruhy:

- Information Skills Masterclasses & Career Development Talks
- Business Information in Focus
- STM Information in Focus
- Content Management Europe
- Enterprise Document and Records Management
- Enterprise Search Solutions
- Content and Technology Themed Case Studies
- ePublishing Solutions
- Association Room Sessions

Volné semináře probíhaly souběžně na čtyřech až pěti místech. Detailnější program lze zjistit na adrese <http://www.online->

information.co.uk/ol05/seminars.html, ze které vedou odkazy k jednotlivým okruhům. Na oficiálních stránkách Online Information nejsou přímo odkazy na jednotlivé příspěvky. V některých případech je však vystavují na svých stránkách sami autoři. Lze to zjistit např. zadáním názvu příspěvku a jména autora do vyhledávače (např. Googlu). Třeba zajímavý příspěvek „Web search tools you might have missed“ (Nástroje na hledání na webu, kterých jste si možná nevšimli) od Karen Blakeman, která v roce 2005 přednášela také na pražské konferenci Inforum, je k dispozici i s řadou dalších příspěvků od stejné autorky na <http://www.rba.co.uk/presentations/>.

Větší důraz byl tentokrát kladen mimo jiné na přínos blogů⁴, wikis⁵ a RSS⁶. Vzhledem k velkému zájmu o toto téma, organizační výbor tradiční české konference Inforum rozhodl, že příspěvky věnované těmto způsobům předávání informací zazní také na konferenci Inforum 2006. Mezi přednášejícími se v průběhu volně přístupných seminářů objevilo mnoho známých profesionálů specializovaných na internetové prostředí, např. Chris Sherman, Mary Ellen Bates, Phill Bradley, Peter Scott a již zmíněná Karen Blakeman.

Cena dopravy do Londýna klesla v poslední době na velmi dostupnou úroveň, a tak je možné realizovat služební cestu s poměrně nízkými náklady a seznámit se s širokým spektrem nabízených informačních zdrojů, řadou novinek z oboru a také vyslechnout názory předních expertů. Příjemné je i to, že po registraci na Internetu je přístup na výstavu a na volné semináře, které velmi dobře vyplní program na celé tři dny, zdarma.

Martin Lhoták

---

⁴ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Blog>

⁵ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Wiki>

⁶ <http://cs.wikipedia.org/wiki/RSS>

Krátké zprávy

Slavnostní otevření Univerzitní knihovny v Bratislavě

14. dubna 2005 byla po velké rekonstrukci znovu otevřena Univerzitní knihovna v Bratislavě. Pro čtenáře a uživatele byla knihovna uzavřena od 17. dubna 2003, takže se na její otevření netrpělivě čekalo. Ředitel knihovny PhDr. Tibor Trgiňa ve svém rozhovoru pro časopis Euroreport (č.7/2005) uvedl: „*Po rozsiahlej renovácii sa návštevníkom otvárajú nielen obnovené, ale aj nové priestory, do ktorých predtým verejnost' nemala prístup. Zdôrazním, že renovácia a revitalizácia celého areálu knižnice je spojená s radikálnou modernizáciou služieb, pričom tradičná knižnica z minulosti sa zmenila na kultúrne a knižničné centrum, mediatéku a portál do virtuálneho sveta informácií. Výrazným krokom vpred je registrácia čitateľov a organizácia výpožičného procesu. Do priestorov knižnice sa čitateľ dostane až po získaní elektronického registračného preukazu (knižničného pasu) v podobe bezkontaktnéj čipovej karty, ktorá je zhodná so systémom identifikačných kariet ISIC a ITIC používaným na vysokých školách. Tri mesiace od sprístupnenia knižnice už máme takýmto spôsobom zaregistrovaných 7-tisíc používateľov a predpokladáme, že ich počet sa do konca roka 2006 priblíži k číslu 20-tisíc. Každá požičaná kniha je opatrená čiarovým kódom a cez bezpečnostné bradlá ju možno preniesť až po dekodovaní.*“

Smutná zpráva

V Budapešti zemřel ve věku 82 let Dr. György Rózsa, dlouholetý ředitel Knihovny Maďarské akademie věd, zakladatel a prezident maďarské nadace „Pro bibliotheca“. Dr. Rozsa měl u nás mnoho přátel a v době své aktivní činnosti úzce spolupracoval s KNAV i se ZK-ÚVI ČSAV.

Světový summit o informační společnosti

Ve dnech 16.–18. listopadu 2005 se v Tunisu uskutečnil Světový summit o informační společnosti (WSIS). Závěr Summitu proběhl v atmosféře

uspokojení nad dohodou o závěrečných dokumentech Tunis Commitment a Tunis Agenda for the Information Society. Summit byl hodnocen jako mezinárodní úspěch a účastníci vyjádřili spokojenost s dosaženými výsledky. Všechny závěrečné dokumenty jsou dostupné v českém překladu na webových stránkách Ministerstva informatiky ČR. <http://www.micr.cz/scripts/detail.php?id=3055>

Aktuality ze světa

Novinky ze zahraničního knihovnictví, především odkazy na strategické dokumenty, webové prezentace odborných akcí apod. shromažďované jako Aktuality ze světa na webu SKIP jsou nyní umístěny a průběžně doplňovány na adrese <http://skip.bloguje.cz/>. Vybíráme z nich:

Doporučení Rady CENL pro evropské kulturní a vědecké dědictví

Na slovenském portálu Infolib.sk je k dispozici překlad doporučení Rady CENL (Conference of European National Libraries, Konference evropských národních knihoven) týkajících se evropského kulturního a vědeckého dědictví. Text byl zpracován v průběhu skupinové diskuse a 5. 12. 2005 byl schválen Výkonným výborem CENL.

Zpráva o výsledcích IFLA v roce 2005

S blížícím se koncem roku IFLA zveřejnila ve zprávě „IFLA 2005: Report of Achievements“ stručné shrnutí svých nejvýznamnějších úspěchů za uplynulý rok. Patří mezi ně spolupráce na Světovém summitu o informační společnosti či pomoc oblastem postiženým následky ničivé vlny tsunami na konci roku 2004.

Zpráva OCLC o vnímání knihoven a informačních zdrojů

OCLC zveřejnilo zprávu s názvem Perception of Libraries and Information Resources. Je dostupná jak v klasické tištěné podobě, tak zdarma na internetu v podobě elektronické, a to na adrese <http://www.oclc.org/reports/2005perceptions.htm>. Ve zprávě jsou shrnuta zjištění mezinárodního průzkumu informačního chování a zvyků konzumentů informací.

Z programu UNESCO pro léta 2006–2007

Na Generální konferenci UNESCO, která se konala v Paříži ve dnech 3.–21. 10. 2005 a které se zúčastnila také delegace z České republiky, byl mj. schválen program UNESCO pro léta 2006 až 2007. Pozornost bude zaměřena mj. na budování společnosti vědění a volné šíření informací. Počítá se s tím, že se UNESCO zapojí do plnění závěrů Světového summitu o informační společnosti. Pokud se týká kultury, zůstává ve středu pozornosti ochrana kulturního dědictví a podpora kulturní rozmanitosti. (Informace jsou převzaty ze zpravodaje Sekretariátu České komise pro UNESCO.)

Švýcarská národní bibliografie zdarma na internetu

Od ledna 2006 je na adrese <http://www.helvetica.ch/swissbook> zpřístupněna národní bibliografie zpracovávaná Švýcarskou národní knihovnou, a to od prvního čísla z roku 2001. V bibliografii lze vyhledávat mj. v konkrétním čísle nebo ve všech číslech za vybrané období, podle Deweyho desetinného třídění nebo podle typu dokumentu. Šablona pro vyhledávání je součástí knihovního katalogu Helvetica, je proto možno využívat stejných funkcí jako v tomto katalogu, mj. objednávat vybrané tituly. Podrobnější informace o této národní bibliografii jsou k dispozici na <http://www.sn.ch/swissbook>.

GOOGLE rozšiřuje svůj záběr

Od 19. října 2005 umožňuje Google vyhledávat také v německých publikacích. K tomu však je třeba zadat jiný URL než pro vyhledávání v publikacích jazykově anglických (jehož aktuální URL je ostatně odnedávna <http://books.google.com>), a sice <http://print.google.de>. Zkušenost z použití naznačuje, že příslušná databáze se plní s velmi hlubokou retrospektivou. Jakkoli je Google v různých svých projevech užitečný, jistě to neznamená, že je jedinou alternativou – ať již tedy opravdu sám, nebo v tandemu získavším název „Googlezon“ (rozepisovat jistě netřeba). Praktické zkušenosti z vyhledávání ukazují, že dokonce i tam, kde je tento způsob vyhledávání přiměřený, je vhodné obrátit se např. na

Yahoo!. Šířeji o tom pojednala Karen Blakeman na loňském Infóru.

Nová mluvčí BID

BID – Bibliothek & Information Deutschland je střešní svaz institucí a personálních spolků v knihovnictví a informační vědě a centrálních zařízení na podporu kultury v Německu. Novou mluvčí byla — pro nastávající tříleté období — zvolena 14. prosince 2005 v Hannoveru Barbara Lison, ředitelka Městské knihovny v Brémách. V této významné funkci nahradí dr. Georga Ruppelta, jehož druhé volební 31. března 2006 končí.

Vedoucí pracovník Národní knihovny patří v Evropě ke špičkovým expertům na digitální technologie

Adolf Knoll, ředitel pro vědu, výzkum a mezinárodní vztahy Národní knihovny ČR, byl jmenován Evropskou komisí do vysoké skupiny expertů v oblasti digitálních knihoven (High Level Expert Group on Digital Libraries).

Bližší viz http://www.nkp.cz/files/tz_knoll.doc

Projekt TEL-ME-MOR

Evropský projekt TEL-ME-MOR – zahájený 1. února 2005 – je financován v rámci 6. rámcového programu „Information Society Technologies (IST) Programme“. Je zaměřen na stimulaci a podporu účasti institucí nových členských států Evropské unie a přiřazených kandidátských zemí v aktivitách IST.

Do TEL-ME-MOR jsou zapojeny nejen národní knihovny 10 nových států, které vstoupily do Evropské unie v květnu 2004, ale také British Library, National Library of the Netherlands, Swiss National Library, CENL (Sdružení evropských národních knihoven), Die Deutsche Bibliothek, která je koordinátorkou projektu a Eremo srl, (italská společnost specializující se na projektový management v oblasti kulturního dědictví). Projekt má rozpočet přibližně 1,4 milionů EUR a bude trvat dva roky.

Cílem projektu je

1. **Rozvoj vědeckovýzkumného programu znalostní společnosti v 10 nových členských zemích.** K dosažení tohoto cíle provede TEL-ME-MOR průzkum požadavků národních knihoven a ostatních důležitých institucí v oblasti výzkumu a technologií a připravenosti jejich států k účasti v IST projektech a aktivitách při zvyšování informovanosti a stability potenciální spolupráce během seminářů, setkání a výměn.
2. **Zvyšovat informovanost o budoucích příležitostech k účasti v IST aktivitách a podporovat účast institucí z nových členských států a kandidátských zemí v budoucích výzvách z oblastí kulturního dědictví a vzdělávání.** K tomuto účelu webová stránka projektu TEL-ME-MOR bude pravidelně publikovat a aktualizovat informace o probíhajících projektech, budoucích aktivitách a souvisejících výzvách v oblasti IST a bude rovněž nabízet poradenství a pomoc všem institucím, které mají zájem o zapojení do evropské spolupráce. Informace v mateřském jazyce partnerských zemí budou k dispozici na individuálních stránkách národních knihoven nových členských států. Bulletin, edice regionálních seminářů a závěrečná konference budou také přispívat k rozšiřování informovanosti o možnostech nových technologií a příznivě ovlivní nová partnerství ve výzkumných konsorciích.
3. **Cílem je rozšíření přístupu pro badatele, vědce, studenty, učitele k evropským výzkumným informačním zdrojům a materiálům (převážně v digitálním formátu), které jsou ve vlastnictví evropských národních knihoven.** K docílení tohoto plánu bude projekt podporovat 10 nových členských zemí k získání plného členství v The European Library, (Evropské knihovně). Jedná se o iniciativu poskytující jednotný přístup k elektronickým zdrojům hlavních evropských národních knihoven stejně jako i k dalším knihovnickým službám. Členství v síti služeb TEL umožní jejím uživatelům v přístupu k informacím a zdrojům z partnerských knihoven aniž by byli omezení místem a časem.

Více viz

http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=08_TelmeUvod.htm

Co se chystá

Mezinárodní konference „Bielefeld 2006“

Tato – v pořadí již osmá – renomovaná mezinárodní konference se bude konat pod názvem Akademické knihovnické a informační služby: nová paradigmatata pro digitální věk (Academic Library and Information Services: New Paradigms for the Digital Age) v německém Bielefeldu ve dnech 7.–9. února 2006.

Mezinárodní sympozium s názvem „Tři rozměry uchovávání – neštěstí, vystavování, digitalizace“

Ve dnech 8.–10. března 2006 se ve Francouzské národní knihovně v Paříži uskuteční sympozium s názvem The 3-D's of Preservation: Disasters, Displays, Digitization, které spolupořádá Mezinárodní federace knihovnických asociací (IFLA), zejména sekce IFLA pro uchovávání a konzervaci. Podrobnější informace jsou k dispozici na adrese

http://www.bnf.fr/pages/infopro/journeespro/dri-conservation_gb.htm

Evropský kongres o uchování písemného kulturního dědictví

Ve dnech 13.–15. března 2006 v předvečer lipského knižního veletrhu se bude konat v Lipsku kongres EU na téma „Uchovat písemné kulturní dědictví – národní úkol v evropském rámci“. Z České republiky v programu vystoupí PhDr. Zdeněk Uhlíř, vedoucí oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny ČR a Dr. Ing. Michal Ďurovič, vedoucí ochrany fondů Národního archivu ČR v Praze.

Lipský knižní veletrh

Lipský knižní veletrh se koná ve dnech 16.–19. 3. 2006. Podrobné informace o veletrhu jsou dostupné na:

<http://www.leipziger-buchmesse.de/>

Deutscher Bibliothekartag

95. německý knihovnický sněm se bude konat ve dnech 21.–24. března 2006 v Drážďanech. Město Drážďany v roce 2006 oslaví 800 let svého trvání, od založení první kurfiřtské knihovny uplyne 450 let. Saská zemská státní a univerzitní knihovna (od roku 2002 umístěná v nové budově) je její nástupkyní viz <http://www.tu-dresden.de/slub/>. Mnoho důvodů je k uspořádání sněmu německých knihovníků právě v tomto městě. Podrobný program viz <http://bibtag.slub-dresden.de/cgi-bin/bibtag.pl?lang=>

Seminář LIBER o architektuře knihoven

Seminář skupiny LIBER pro architekturu knihoven (LIBER Architecture Group, LAG) se uskuteční ve dnech 22.–24. března 2006 v nové budově Univerzitní knihovny v Utrechtu. Seminář ponese název Měnící se potřeby, měnící se knihovny (Changing Needs, Changing Libraries). Ve dnech 20. – 21. března 2006 se navíc bude konat předkonferenční zájezd, který bude začínat v belgickém Gentu. Podrobnější informace jsou k dispozici na adrese:

<http://www.zhbluzern.ch/LIBER-LAG/lagensb.htm>

Symposium o copyrightu

Již šesté mezinárodní symposium věnované tematice copyrightu se bude konat v kanadském Montrealu ve dnech 23.–25. dubna 2006. Akci pořádá Mezinárodní asociace vydavatelů (International Publishers' Association,

IPA). Podrobnější informace jsou k dispozici na adrese <http://www.anel.qc.ca/ipa-symposium>. Tématem symposia je Publikování a veřejný zájem (Publishing and the Public Interest), budou probírány např. otázky nové legislativy týkající se copyrightu v různých zemích světa, digitalizace knih a vztah copyrightu a vzdělávání, dále také vylepšování image vydavatelů v tisku či podpora kulturního dědictví ze strany vydavatelů.

Mezinárodní konference UNINFOS 2006

Pod názvem „Univerzitní informační systémy“ se bude konat tato mezinárodní konference ve dnech 31. 5.–2. 6. 2006 na Slovensku v Nitre. Pořadatelé jsou Univerzita Konštantína Filozofa a EUNIS Slovensko. K hlavním tematickým okruhům budou patřit: Informační systémy na vysokých školách, Informačně-komunikační technologie ve vzdělávacím procesu a Knihovní informační systémy – jejich současný stav, perspektivy rozvoje a spolupráce. Více na:

<http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=51&idm=0&prm1=99&prm2=1&prm3=740>

Konference The Internet & Society 2006

12.–14. června 2006 se v The New Forest ve Spojeném království uskuteční konference o internetu a společnosti, v pořadí druhá mezinárodní konference o pokroku v oblasti vzdělávání, obchodu a správy a o vlivu technologie na jednotlivce, kulturu a společnost. Tématy konference budou e-commerce a e-governance, soukromí v oblasti dat a informací, psychologie, gender, kultura a nové učení.

Po uzávěrcce

Dne 26. prosince 2005 ve 22 hodin nás navždy opustil ve věku nedožitých 78 let prof. PhDr. Jiří Cejpek, CSc. Emeritní profesor Univerzity Karlovy v Praze, po roce 1990 vedoucí katedry knihovnictví a vědeckých informací FF UK, stále aktivní člen pedagogického sboru nynějšího Ústavu knihovnictví a vědeckých informací, který do posledních dnů působil také na dalších univerzitních učilištích – po Slezské univerzitě v Opavě zejména v Kabinetu knihovnictví FF Masarykovy univerzity v Brně. Jiří Cejpek patří k zakladatelům Svazu knihovníků a informačních pracovníků v roce 1968 a podílel se i na obnovení spolku po listopadu 1989. Je autorem mnoha monografických prací, učebnic, statí a článků a rozhlasových relací, všeobecně znám jako lektor na knihovnických konferencích a seminářích, jako horlivý propagátor všeho nového a dobrého v našem oboru. Měl ještě mnoho plánů (včetně rozpracovaných publikací), které už nestačil realizovat. Podlehl těžké nemoci, s níž dlouho – hrdinně a neúnavně – bojoval. Poslední rozloučení se zesnulým profesorem Jiřím Cejkem se konalo 3. ledna 2006 v obřadní síni krematoria Motol. Bude nám všem velice chybět!

Pro pracovníky středisek vědeckých informací
a knihoven AV ČR
vydává Knihovna Akademie věd ČR

Rediguje PhDr. Jarmila Burgetová

Prosinec 2005

ISSN 1210-8502